

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1618/2567

นางสาว พ. โจทก์ นาง ส. กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 145, ป.วิ.พ. มาตรา 183, ป.พ.พ. มาตรา 420, ป.พ.พ. มาตรา 1388

ย่อ / หลักกฎหมาย

สัญญาประนีประนอมยอมความเป็นเพียงบุคคลสิทธิซึ่งผูกพันเฉพาะคู่สัญญา เมื่อศาลในคดีดังกล่าวมีคำพิพากษายกฟ้อง จึงมีผลผูกพันเฉพาะคู่ความ ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 145 วรรคหนึ่ง โจทก์ไม่ได้เป็นคู่สัญญาตามสัญญาประนีประนอมยอมความและไม่ได้เป็นคู่ความตามคำพิพากษายกฟ้อง จึงไม่มีอำนาจฟ้องขอให้บังคับตามสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าว ในวันขึ้นฟ้อง ศาลชั้นต้นกำหนดประเด็นข้อพิพาทเพียงว่า จำเลยทั้งสามกระทำความผิดขัดขวางตามสัญญาประนีประนอมยอมความหรือไม่ และค่าเสียหายมีเพียงใด โดยมีได้กำหนดประเด็นเรื่องละเมิดตาม ป.พ.พ. มาตรา 420 และเรื่องการเปลี่ยนแปลงในภารยทรัพย์หรือสามยทรัพย์ซึ่งทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นแก่ภารยทรัพย์ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1388 เมื่อโจทก์มิได้โต้แย้งคัดค้าน มีผลเท่ากับโจทก์สละประเด็นดังกล่าวตาม ป.วิ.พ. มาตรา 183 ข้ออ้างตามฎีกาของโจทก์ที่ว่า ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าคดีไม่มีประเด็นตาม ป.พ.พ. มาตรา 1388 หรือประเด็นข้ออื่นที่ต้องพิจารณาเป็นการไม่ชอบจึงเป็นข้อที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ซึ่งมีใช้ปัญหาอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน กับทั้งการวินิจฉัยคดีของศาล เมื่อศาลเห็นสมควรก็มีอำนาจยกปัญหาข้อใดข้อหนึ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งคดีขึ้นวินิจฉัยได้ โดยไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยปัญหาข้ออื่น เพราะแม้ศาลวินิจฉัยก็ไม่ทำให้ผลแห่งคดีเปลี่ยนแปลงไป ศาลจึงอาจใช้ดุลพินิจไม่วินิจฉัยปัญหาดังกล่าวอันเป็นอำนาจทั่วไปของศาล

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสามชำระค่าปรับพร้อมดอกเบี้ยคนละ 53,020 บาท และให้จำเลยทั้งสามชำระดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ของต้นเงิน 50,000 บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ กับให้จำเลยทั้งสามไปดำเนินการจดทะเบียนเพิกถอนสิทธิในทางภาระจำยอมของจำเลยทั้งสามที่มีอยู่บนที่ดินโฉนดเลขที่ 134989 และ 134990 เลขที่ดิน 663 และ 756 หากไม่ดำเนินการให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการจดทะเบียนของจำเลยทั้งสาม ให้จำเลยทั้งสามรื้อถอนสิ่งก่อสร้างหรือสิ่งปลูกสร้างใด ๆ บนที่ดินดังกล่าว รวมทั้งขนย้ายทรัพย์สิน อุปกรณ์และสิ่งของต่าง ๆ ออกไปจากที่ดิน หากไม่ดำเนินการขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้โจทก์เป็นผู้ดำเนินการแทนโดยให้จำเลยทั้งสามเป็นผู้ชำระค่าใช้จ่าย และห้ามจำเลยทั้งสามเข้าไปเกี่ยวข้องหรือใช้ประโยชน์ใด ๆ บนที่ดินดังกล่าวอีกต่อไป จำเลยทั้งสามให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ โจทก์ฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังเป็นยุติตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์โดยคู่ความไม่โต้แย้งว่า เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2530 นายประยงค์หรือฉัฐวิสัย บิดาโจทก์ซึ่งเป็นจำเลยในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ 6935/2530 ของศาลชั้นต้น ได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับโจทก์ทั้งห้าในคดีดังกล่าว คือ จำเลยที่ 1 จำเลยที่ 3 และนายจักษ์ยัน กับพวกรวมห้าคน โดยมีข้อตกลงว่าบิดาของ

โจทก์ยินยอมเปิดทางพิพาทให้เป็นทางภาระจำยอมกว้าง 2 เมตร 50 เซนติเมตร รายละเอียดปรากฏตามสัญญาประนีประนอมยอมความและคำพิพากษาคำยอม คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ซึ่งได้รับอนุญาตให้ฎีกาว่า โจทก์มีสิทธิฟ้องบังคับจำเลยทั้งสามตามสัญญาประนีประนอมยอมความพิพาทหรือไม่ โดยโจทก์ฎีกาว่า โจทก์เป็นผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินจากนายฉัฐวิสัย ซึ่งเป็นคู่สัญญากับจำเลยในสัญญาประนีประนอมยอมความ โจทก์จึงมีสิทธิและหน้าที่เกี่ยวกับทางภาระจำยอมตามสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวเช่นเดียวกับนายฉัฐวิสัย แม้โจทก์ไม่ใช่คู่สัญญา แต่โจทก์ในฐานะผู้สืบสิทธิจากคู่สัญญาเดิมและเป็นเจ้าของที่ดินการยทรัพย์จึงมีสิทธิบังคับตามสัญญาประนีประนอมยอมความพิพาทได้นั้น เห็นว่า สัญญา

ประนีประนอมยอมความ ระหว่างนายประยงค์หรือฉัฐวิสัย กับนายจึกยืน นายวรพงศ์ นายชินภัทร จำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 3 เป็นเพียงบุคคลสิทธิซึ่งผูกพันเฉพาะคู่สัญญา และเมื่อศาลในคดีดังกล่าวมีคำพิพากษาคำยอม จึงมีผลผูกพันเฉพาะคู่ความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 145 วรรคหนึ่ง เมื่อโจทก์ไม่ได้เป็นคู่สัญญาตามสัญญาประนีประนอมยอมความพิพาทและไม่ได้เป็นคู่ความตามคำพิพากษาคำยอมในคดีดังกล่าว โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องคดีนี้ ปัญหาเรื่องอำนาจฟ้องเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลอุทธรณ์มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า สิทธิและหน้าที่ตามสัญญาประนีประนอมยอมความ เป็นเพียงบุคคลสิทธิผูกพันเฉพาะคู่กรณี ข้ออ้างของโจทก์ที่ว่าได้สืบสิทธิหรือรับโอนที่ดินต่อจากนายฉัฐวิสัย ไม่อาจทำให้โจทก์มีสิทธิและหน้าที่ของนายฉัฐวิสัยตามสัญญาประนีประนอมยอมความได้นั้น ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาของโจทก์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น ส่วนที่โจทก์ฎีกาว่า ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าคดีไม่มีประเด็นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1388 หรือประเด็นข้ออื่นตามอุทธรณ์ที่ต้องพิจารณา เป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากโจทก์บรรยายคำฟ้องเกี่ยวกับการกระทำของจำเลยทั้งสามที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ นอกจากจำเลยทั้งสามจะผิดสัญญาประนีประนอมยอมความแล้ว ยังเป็นการทำละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 และยังเป็นการทำการเปลี่ยนแปลงในการยทรัพย์หรือสามยทรัพย์ซึ่งทำให้เกิดภาระเพิ่มขึ้นแก่การยทรัพย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1388 ไว้ในคำฟ้องอย่างชัดแจ้งในแต่ละประเด็นแล้ว แต่ศาลอุทธรณ์ไม่ได้วินิจฉัยชี้ขาดคดีตามประเด็นในคำฟ้องดังกล่าวเป็นการไม่ชอบนั้น เห็นว่า ในวันขึ้นฟ้องศาลชั้นต้นกำหนดประเด็นข้อพิพาทเพียงว่า ข้อ 1 จำเลยทั้งสามกระทำผิดข้อตกลงตามสัญญาประนีประนอมยอมความหรือไม่ อย่างไร และข้อ 2 ค่าเสียหายมีเพียงใด โดยมีได้กำหนดประเด็นเรื่องละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 และเรื่องการทำการเปลี่ยนแปลงในการยทรัพย์หรือในสามยทรัพย์ซึ่งทำให้เกิดภาระเพิ่มขึ้นแก่การยทรัพย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1388 แต่อย่างใด เมื่อโจทก์มิได้โต้แย้งคัดค้าน มีผลเท่ากับโจทก์สละประเด็นดังกล่าวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 183 ข้ออ้างตามฎีกาของโจทก์ในส่วนนี้จึงเป็นข้อที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้นทั้งมิใช่ปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน กับทั้งในการวินิจฉัยคดีของศาลนั้น เมื่อศาลเห็นสมควรก็มีอำนาจหยิบยกปัญหาข้อใดข้อหนึ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งคดีขึ้นวินิจฉัยได้ หากวินิจฉัยปัญหาข้อดังกล่าวแล้วทำให้คดีเสร็จไปก็ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยปัญหาข้ออื่นได้ ทั้งนี้ เพราะแม้ศาลวินิจฉัยก็ไม่ทำให้ผลแห่งคดีเปลี่ยนแปลงไป ศาลจึงอาจใช้ดุลพินิจไม่วินิจฉัยในปัญหาดังกล่าวอันเป็นอำนาจทั่วไปของศาล ดังนี้ ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าคดีไม่มีประเด็นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1388 หรือประเด็นข้ออื่นตามอุทธรณ์ที่ต้องพิจารณา

นั่น จึงชอบแล้ว ฎีกาของโจทก์ในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น และไม่จำต้องวินิจฉัยฎีกาข้ออื่นของโจทก์ เพราะไม่
ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลงไป พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

สารุ เพ็ชรไชย · อภิรติ โพธิ์พร้อม · อนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/1618/2567>